

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-47>

УДК 336.77:336.64:658.15

Горбачова Оксана Миколаївна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Державне некомерційне підприємство
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9233-6762>

Петрова Анастасія Максимівна

здобувачка вищої освіти,
Державне некомерційне підприємство
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-9193-9360>

Oksana Horbachova, Anastasiia Petrova

State Non-Commercial Company
“State University “Kyiv Aviation Institute”

МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ КРЕДИТНОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ТА ПІДПРИЄМСТВ: ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА

MECHANISMS OF FINANCIAL RESTRUCTURING OF CREDIT DEBT OF BANKING INSTITUTIONS AND ENTERPRISES: COMPARATIVE ASSESSMENT

Анотація. У статті порівняно механізми фінансової реструктуризації кредитної заборгованості банківських установ та підприємств. Розкрито теоретичні засади понять кредиторської заборгованості, фінансової реструктуризації та окреслено її роль для суб'єктів господарювання. Наведено етапи проведення фінансової реструктуризації та зазначено результати, яких можна досягнути за умови її успішної реалізації. Досліджено та порівняно передумови фінансової реструктуризації кредитної заборгованості, особливості використовуваної підприємствами та банківськими установами законодавчої бази, інструменти, які застосовують у процесі та специфіку процедури. Здійснено ознайомлення із можливими ризиками та позитивними і негативними наслідками, з якими можуть зіштовхнутись банки і підприємства у результаті реалізації заходів з фінансової реструктуризації кредитної заборгованості.

Ключові слова: механізми, фінансова реструктуризація, кредитна заборгованість, банківські установи, підприємства, ризики, фінансові результати.

Summary. The article compares the mechanisms of financial restructuring of credit debt of banking institutions and enterprises. Attention is focused on the relevance of this study, taking into account the conditions of the changing environment in which both banks and business entities are forced to function. The theoretical foundations of the concepts of payables and financial restructuring are revealed. The role and main purpose of financial restructuring by economic operators are outlined, taking into account current realities and challenges that arise as a result of economic instability. The sequence and importance of each of the stages of financial restructuring are given and the requirements, compliance with which is necessary, for its successful implementation and achievement of the desired results are indicated. The role of financial restructuring of both assets and liabilities during the course of taking a course by banking institutions for financial recovery is determined, and the procedure for measures carried out at the same time is established. The main features of debt restructuring of clients of banking institutions in the conditions of martial law are considered. The prerequisites for the need for financial restructuring of credit debt and the factors that necessitate its implementation have been studied. The peculiarities of the legislative framework and normative legal acts used by enterprises and banking institutions are given, attention is focused on the key provisions that are designed to outline the procedure of financial restructuring. A list of the main instruments used in the financial restructuring process and the specifics of its procedure depending on the business entity is outlined. An introduction was made to the possible risks that economic entities may face during financial restructuring, their types were revealed and the nature of the impact that they can directly exert on the conduct of activities was highlighted. The positive and negative consequences that banks and enterprises may face as a result of the implementation of

measures for the financial restructuring of credit debt are characterized, and examples of the results that can be achieved if it is successfully carried out are given.

Keywords: mechanisms, financial restructuring, credit debt, banking institutions, enterprises, risks, financial results.

Постановка проблеми. Питання порівняння процедури реструктуризації кредиторської заборгованості у банківських установах та підприємствах набирає все більшої актуальності, так як надає змогу виявити спільні та відмінні риси у механізмах, спрямованих на відновлення стійкості та платоспроможності різних економічних галузей. Проведення такого роду дослідження може допомогти в окресленні впливу рівня ефективності реструктуризаційних процедур на стабільність фінансового сектору та типу взаємовідносин між кредиторами і боржниками. Крім цього, воно може стати одним із елементів, що становитимуть інформаційну базу для вдосконалення наявної законодавчої бази і методик управління, що у свою чергу внесе вклад у підвищення прогнозованості та збалансованості економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Свій внесок у вивчення відмінних та спільних рис механізмів фінансової реструктуризації кредиторської заборгованості внесли наступні дослідники: зокрема розкриттям питання імплементації механізму bail-in у банківському секторі України та відведення йому ролі важливого інструменту, що використовуються при проведенні фінансової реструктуризації банків та їх стабілізації в умовах нестабільності: G. Azarenkova [5], A. Kuznetsova [5] та I. Olefir [5]. Дослідженням підходів щодо управління фінансами суб'єктів підприємницької діяльності, беручи за основу фінансову реструктуризацію, як невід'ємний елемент зростання їх показників ефективності і зміцнення фінансової стабільності в умовах економічних зрушень займалися Т. Косова [10], С. Єгоров [10] та Б. Стременовський [10]. Проведенню аналізу фінансової реструктуризації підприємств як одного із основних факторів створення необхідних умов стабільного розвитку в умовах розгортання кризових явищ та зміцнення їх фінансового потенціалу присвятили свою роботу Н. Крахмальова [11] та П. Пузирьова [11]. Щодо специфіки реструктуризації боргу і кредитних зобов'язань у період економічних трансформацій, то акцентували свою увагу на застосуванні дієвих інструментів мінімізації фінансових ризиків та підтримки належного стану платоспроможності господарюючих суб'єктів А. Купріянова [12] та О. Новікова [12]. У напрямку розкриття теоретичних та практичних аспектів фінансового оздоровлення проблемних банківських установ, а саме в контексті дослідження існуючих механізмів реструктуризації їхньої заборгованості та характеристики методів поліпшення стану показників

фінансової стійкості банківського сектору працювали Р. Санін [14] та В. Черняк [14].

Метою дослідження є проведення порівняльної оцінки механізмів фінансової реструктуризації кредиторської заборгованості банківських установ та підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна нестабільність, що диктує нові умови для суб'єктів господарювання, зумовлює виникнення у них труднощів, пов'язаних безпосередньо із виконанням взятих на себе боргових зобов'язань. Розгортання кризових явищ на глобальному рівні, посилення ринкових коливань та іншого роду потрясінь не могли не зумовити появу серйозних проблем із ліквідністю, що у свою чергу може становити загрозу стабільності та взагалі подальшій діяльності тієї чи іншої компанії. Тоді в хід іде використання одного із ключових інструментів збереження необхідного рівня фінансової стійкості, а саме реструктуризації боргу. Завдяки реструктуризації у суб'єкта підприємництва з'являється можливість зменшення фінансового тиску та уникнення банкрутства, проте варто пам'ятати, що її успішна реалізація потребує не лише застосування технічного підходу, а й проведення якісних перемовин із кредиторами.

Тим не менш перед тим, як переходити до власне самого порівняння того, як проводиться фінансова реструктуризація кредиторської заборгованості у банків та підприємств, варто розглянути теоретичні засади зазначеного типу заборгованості. Під кредиторською заборгованістю розуміють загальну суму зобов'язань суб'єкта господарювання, тобто підприємства або банківської установи, які виникли перед кредиторами. Кредитори для підприємств можуть бути представлені, наприклад, тими ж банками, поставальниками, інвесторами чи органами державної влади, для банківських установ же: вкладниками, іншими банками, органами влади державного та міжнародного рівня й інституціональними кредиторами.

До того ж перш ніж визначати ключові характеристики та особливості механізмів фінансової реструктуризації кредиторської заборгованості у банківських установ та підприємств варто ознайомитись із самою сутністю даної категорії.

Під поняттям реструктуризації розуміють процес, в ході якого передбачається здійснення різного роду правових, організаційно-економічних та технічних заходів, що має на меті зміну у структурі суб'єкта підприємницької діяльності, в його управлінні, організаційно-правових формах та формі власності для його фінансового оздоров-

лення, зростання кількості виготовленої продукції та поліпшення показників, що характеризують ефективність виробництва.

Одним із численних існуючих видів реструктуризації суб'єкта господарювання є безпосередньо фінансова. Фінансова реструктуризація потребує реалізації заходів, пов'язаних із затвердженням та веденням в дію реформ, що стосуються корпоративних відносин стейкхолдерів підприємства, та водночас стимулювання залучення додаткового обсягу інвестицій з метою поліпшення його стану та збалансування наявних фінансових можливостей. Завдяки проведенню фінансової реструктуризації у підприємства з'являється змога стабілізувати власні показники, покращити фінансовий потенціал, зменшити негативну дію ризиків та ймовірність ліквідаційних загроз, сприяючи тим самим формуванню підґрунтя для спрямування коштів у організацію подальших санаційних заходів. При цьому, якщо вести мову про фінансову реструктуризацію саме кредиторської заборгованості, то необхідно звернути увагу на те, що вона може супроводжуватись змінами в умовах погашення зазначених зобов'язань, а саме встановленням нових значень ставок, пролонгацією, конвертацією, відстрочкою, списанням певної частини боргів та укладенням інших договорів із кредиторами.

Так, з одного боку фінансову реструктуризацію суб'єкта підприємництва можна розглядати як невід'ємний елемент його загальної реструктуризації, так як упровадження будь-якого роду змін не можливо уявити без цих же змін, але вже у частині структури фінансів юридичної особи. Разом з цим, окреслена категорія може осмислюватись як самостійний напрям проведення реструктуризації, своєрідний спосіб, що використовують при втіленні в життя фінансових перетворень стратегічного характеру, стимулюванні зростання рівня платоспроможності юридичної особи та запобіганні банкрутства. У даному випадку на фінансову реструктуризацію припадає виконання санаційної функції.

Тому можна з впевненістю сказати, що фінансова реструктуризація передбачає проведення змін у структурі та величині як власного, так і позикового капіталу, у ступені фінансового потенціалу суб'єкта підприємництва та в інтересах стейкхолдерів щодо інвестиційної діяльності і включає проведення реструктуризації кредиторської заборгованості, зростання величини статутного капіталу, отримання додаткових кредитів тощо.

Варто наголосити, що основна мета реструктуризації полягає насамперед у скороченні фінансового навантаження, яке бере на себе підприємство, яка у свою чергу надає йому важливість продовження введення діяльності, збереження наявних робочих місць та у кінцевому результаті уник-

нення ситуації, за якої оголошується банкрутство. Разом з цим підвищуються шанси на стабілізацію грошових потоків та формування фундаменту для розвитку у майбутньому навіть в умовах розгортання кризових явищ в економіці.

В цілому можна помітити, що сам процес реструктуризації проходить через низку певних стадій. Все починається із попередньої підготовки, яка передбачає проведення детального аналізу показників, що характеризують фінансовий стан підприємства, його платоспроможність та ліквідність. Це надає можливість окреслити перелік слабких сторін фінансової структури та ретельно організувати підготовку до перемовин із кредиторами. Потрібно відмітити, що на успішність переговорів тим чи іншим чином залежить від того, наскільки вони є прозорими та взаємовигідними. Завершення реструктуризації зазвичай знаменується підписанням відповідної угоди, якою затверджуються перелік оновлених умов боргових зобов'язань.

Реструктуризація активів і пасивів належить до головних інструментів, дія яких спрямовується на фінансове оздоровлення слабких банківських установ та покращення стану їх показників ліквідності і платоспроможності. Організація даного процесу включає в себе проведення детального дослідження балансу банківської установи для того, щоб оптимізувати його структуру та сформувати те середовище, за якого уможлиблюється ефективна реалізація заходів з управління наявними ресурсами. Ключовою метою у такому разі стає мінімізація негативної дії різноманітних ризиків, зменшення величини тих активів, які приносять збиток, та забезпечення вдалого співвідношення власних коштів банківської установи та зобов'язань.

До того ж реструктуризація активів пов'язана із переосмисленням умов кредитування в цілому, зі здійсненням продажу проблемних кредитів, непрофільних активів, та тих активів, які характеризуються низьким рівнем ліквідності. Нерідко проблемні активи відносять до основних джерел, що зумовлюють збитки, тому завдання швидкого врегулювання цього питання має на меті скорочення фінансового навантаження, яке взяв на себе банк. Тим не менш потрібно зацентувати увагу на тому, що завдяки продажу таких активів відповідним спеціалізованим фондам або ж компаніям, з'являються нові можливості в оперативному порядку поповнити обсяг грошових засобів, які можуть бути використані для того, щоб покрити інші зобов'язання.

Разом з цим під час реструктуризації важлива роль відводиться забезпеченню аналізу того, як відбувається управління не лише активами, а й пасивами. Застосовуючи у своїй діяльності різного роду аналітичні інструменти сьогодення,

банківські установи мають змогу займатись моделюванням всіх можливих сценаріїв розвитку подій та у результаті цього раціонально обирати ті способи вирішення проблем, що приведуть до результату. Так, можна із впевненістю сказати, що цей процес становить собою невід'ємну частину вдалого фінансового оздоровлення, що у свою чергу робить на крок ближчим відновлення втраченої довіри клієнтів та забезпечення стабільного стану на довгострокову перспективу.

Слід зауважити, що в умовах воєнного стану питання реструктуризації боргів самих клієнтів банків стало одним із ключових елементів у реалізації їх кредитної стратегії [15]. Так, на початку повномасштабного вторгнення стали масовими явища запровадження кредитних канікул із внесенням відповідних змін, зокрема у встановлених графіках погашення та відтермінування щомісячних платежів по кредитах на декілька місяців вперед. При цьому із другого півріччя 2022 року банківські установи почали відмовлятися від відтермінування платежів на користь звичного процесу реструктуризації, що базувалась на відсутності факту зростання боргу по кредиту та водночас на наявності необхідного рівня впевненості банку у перспективах того, що позичальник погасить накопичений борг.

Для прикладу станом на травень 2024 року лише 2,6% від іпотечних кредитів, що були надані до 2022 року, та 8,5% автокредитів АТ «КБ «Глобус» притаманні прострочені платежі більше 90 днів [6]. Та навіть із зазначеної частини обраних категорій кредитів майже по 30% від них проводять часткові платежі, що може свідчити про високу ймовірність того, що згодом відбудеться повернення позичальників-боржників до звичних графіків або ж проведення реструктуризації кредитів. Зважаючи на воєнні обставини та їх непередбачуваний характер цілком зрозумілим та раціональним стало ухвалення рішень щодо введення в дію процесів реструктуризації, оскільки наявність кредитів, що не погашаються, становлять значну проблему і для позичальників, і для кредиторів. Тому реструктуризація боргу може стати ефективним шляхом для виходу складної ситуації щодо обслуговування боргу.

Для визначення схожих та відмінних рис реструктуризації кредиторської заборгованості суб'єктів підприємницької діяльності та банків у першу чергу варто ознайомитись з тим, якими ж можуть бути передумови, що зумовили проведення даного роду процедури.

Якщо ж говорити про підприємства, то у даному випадку чималий вплив можуть становити зменшення величини прибутку та скорочення обсягів продажів внаслідок кризових явищ в економіці, зменшення попиту та виникнення внутрішніх виробничих труднощів. Також поштовхом до

реструктуризації може стати ситуація, за якої спостерігається завищене боргове навантаження, що знаменується поглинанням виплатами за основним боргом або за відсотками значної частини грошових потоків. Крім цього, вагомою причиною може бути відсутність як такової можливості вчасно обслуговувати кредитні зобов'язання водночас нічого порушуючи, і посилення ризику банкрутства [8].

У випадку банківських установ реструктуризацію кредиторської заборгованості може спонукати загострення труднощів із станом ліквідності та платоспроможності, а саме за умов припинення принесення доходу від активів чи виданих кредитів, що може підтверджуватись зростанням частки NPLs (Non-Performing Loans), тобто непрацюючих кредитів [14]. Набуття системного характеру кризових ситуацій, за якої банківська установа піддається дії ризику набуття статусу дестабілізуючої для всієї фінансової системи у результаті наявності численних міжбанківських зобов'язань та вкладників також може стати такою причиною. Не слід забувати і про те, що даного роду заходи можуть бути спровоковані вимогами регулятора, яким являється НБУ, стрес-тестуванням, дією стандартів Базеля, вимогами до достатності капіталу та використанням різноманітних механізмів, прикладом яких є bail-in.

Беручи до уваги законодавчу базу, яка регулює питання реструктуризації кредиторської заборгованості, то необхідно зазначити, що суб'єкти підприємницької діяльності насамперед керуються Законом України «Про фінансову реструктуризацію» ід 14.06.2016 р. № 1414-VIII та положеннями Кодексу з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII [9; 13]. Цими законодавчими актами визначаються види кредиторських зобов'язань, що можуть бути включеними у процес реструктуризації, перелік прав та обов'язків як кредитора, так і боржника, особливості порядку формування плану проведення реструктуризації, голосування кредиторів та ін [1].

Банківські ж установи керуються відповідними законодавчими актами та нормативними від НБУ, якими описуються заходи, що стосуються непрацюючих активів, регулювання рівня достатності капіталу та ліквідності і розгляду можливості використовувати механізми внутрішньої ланки, наприклад bail-in з метою трансформації чи списання наявних зобов'язань перед кредиторами.

Переходячи до самих інструментів реструктуризації, то підприємства можуть використовувати наступні:

- зміна значення відсоткової ставки (може проявлятися у зменшенні чи зміні плаваючої ставки);
- використання практики пролонгації або ж перенесення термінів погашення основної суми боргу чи відсотків;

– конверсія боргу в капітал (отримання кредиторами частки у капіталі суб'єкта підприємництва замість виплати всієї суми боргу);

– ведення переговорів з органами державної влади на рахунок питань, які пов'язані із податковими боргами та іншого роду зобов'язаннями перед бюджетом [4];

– застосування процедур з превентивної реструктуризації (у випадку переддефолтного стану підприємства, що у такому разі передбачає формування домовленостей з кредиторами, відповідного плану реструктуризації, що зазвичай враховує вже існуючі зобов'язання та ті, які можуть набрати актуальності у процесі її проведення) [7];

– списання частини суми боргу (є влучним за умови визнання кредитора того, що за відсутності факту списання, підприємство не буде в змозі розрахуватись із розміром усіх зобов'язань).

Водночас для банківських установ характерне використання складніших інструментів, якими можуть бути наступні:

– згаданий вище механізм *bail-in* (ґрунтується на вимушеному взятті участі внутрішніх кредиторів, що можуть бути представлені акціонерами, власниками субординованого боргу та іншого роду довгостроковими незастрахованими кредиторами, у явищах покриття збитків банку через заходи з трансформації величини боргу в капітал або ж його списання) [5];

– ведення в дію відстрочки виплат або встановлення зобов'язанням іншим дат (інколи може бути реалізоване за умови наявності погодження з кредиторами та вкладниками);

– здійснення пролонгації зобов'язань перед НБУ або перед іншими банками (може стосуватись рефінансування чи змін в умовах міжбанківського кредитування);

– реалізація або втілення в життя заходів із передачі певного обсягу зобов'язань відповідним спеціалізованим структурам у даній сфері (прикладом можуть слугувати дії із кредитним портфелем та непрацюючими активами);

– організація докапіталізації та використання інших методів поліпшення балансу (може бути як з боку держави, так і приватних інвесторів, щоб покрити частину боргового навантаження).

Якщо вести мову про особливості процедури проведення фінансової реструктуризації кредиторської заборгованості, то у випадку суб'єктів підприємницької діяльності достатнім є проявлення боржником або групою кредиторів ініціативи. Узгодження плану реструктуризації зазвичай проходить із залученням всіх наявних кредиторів і власне самого боржника [2]. До того ж окрема роль відводиться незалежному аудиту або ж фінансовому раднику, що займається формуванням звіту про платоспроможність [10]. У процесі превентивної реструктуризації підприємством

можуть братись до уваги як згадувалось раніше, наявні фактичні зобов'язання і майбутні, тобто, ті що можуть з'явитись під час її здійснення [3]. При цьому ж для банківських установ важливе місце посідає регулятор, а саме вимоги, які може висувати НБУ щодо попереднього надання плану реструктуризації, розміру мінімальних якісних зобов'язань (*MREL – Minimum Requirement for Own Funds and Eligible Liabilities*), наявності умов, за яких можливо застосувати *bail-in*. у банківській сфері нерідко постає питання саме забезпечення захисту вкладників (особливо це стосується фізичних осіб), гарантій та встановлення пріоритету внесків, які можуть зазнавати змін, спираючись на вид зобов'язань.

Сутність ризику суб'єктів підприємництва полягає в тому, що за умови відсутності згоди кредиторів проводити реструктуризацію боргів, суттєво зростає ймовірність оголошення його банкрутом. До речі, якщо буде виявлено що план реструктуризації було сформовано неправильно, його можуть відхилити кредитори та під час здійснення судових процесів. До того ж певний удар може бути по репутації підприємства, якщо буде відомо про проведення його реструктуризації. Крім цього існує ризик впровадження юридичних справ або конфліктів із частиною кредиторів, вимагаючих стягнення у примусовому порядку.

Щодо банківських установ, то у цьому разі ризику набувають ще більшої сили, зокрема в аспекті того, що використання механізму *bail-in* здатне зумовити виникнення паніки у вкладників, а впровадження змін до умов депозитів чи зобов'язань може призвести до послаблення довіри з боку клієнтів. За недостатнього набору використовуваних ресурсів або інструментів при реструктуризації банківська установа може зіткнутись зі збереженням неплатоспроможного стану. Також слід зазначити, що можливим є виникнення труднощів із кредиторами або ж стандартами обліку міжнародного рівня, та регуляторних і юридичних пересудів. До того ж спостерігається наявність ризику у власників та інвесторів банку зазнати втрат.

Підприємства за умови успішного проведення реструктуризації кредиторської заборгованості мають можливість скоротити величину щомісячного навантаження, зокрема платежів за боргами [11]. Разом з цим з'являється нагода вивільнити грошові потоки та спрямувати їх на розвиток операційної чи інвестиційної діяльності, збільшити шанси на подальше зростання після досягнення стабілізації. При цьому зростають шанси поліпшення взаємовідносин із кредиторами та зберегти бізнес, уникнувши банкрутства.

Банки ж у результаті реструктуризації можуть стабілізувати пасивну складову балансу, зокрема у частині зобов'язань перед вкладниками і кре-

диторами та поліпшити загальний стан ліквідності, що у кінцевому випадку здатне привести до захисту інтересів вкладників і збереження довіри до банківського сектору в цілому. Крім цього, більш наближеним до реальності стає збереження та відновлення здатності дотримуватись встановлених нормативів, що регулюють достатність капіталу та ліквідності, які вимірює регулятор. Банки також можуть за таких обставин менше потребувати підтримки з боку держави, якщо завдяки реструктуризації відбувається часткове перекидання тягаря на кредиторів або на самих власників (при застосуванні відповідних механізмів, наприклад, того ж *bail-in*). До того ж ефективно здійснена реструктуризація здатна слугувати позитивним індикатором того чи іншого банку на ринку щодо його спроможності оперативно протидіяти кризовим явищам.

Однак потрібно пам'ятати і про те, що дана процедура здатна нести за собою і негативні наслідки, які можуть бути представлені зниженням довіри, розвитком юридичних спорів, втраченою частини кредиторів, загостренням ризику

дефолту або банкрутства у разі того, що реструктуризація не принесе бажаних результатів.

Висновки. Реструктуризацію кредиторської заборгованості можна віднести до ключових інструментів, які можуть використовувати у процесі введення своєї діяльності як підприємства, так і банківські установи. Для банківських установ реструктуризація характеризується певною системністю, здійсненням контрольних заходів з боку регулятора, націленістю на забезпечення захисту вкладників, застосування спеціалізованих механізмів та досить часто може передбачати державне втручання. Для суб'єктів підприємницької діяльності більш характерною є орієнтованість на підтримку та збереження операційних можливостей через впровадження змін у ставки, терміни та умови співробітництва із кредиторами. При цьому варто пам'ятати, що успішне проведення реструктуризації має включати в себе прозорість даних, що описують фінансовий стан, готовність кредиторів до досягнення компромісу, правильне оформлення з юридичної точки зору та підтримку з боку регуляторів.

Список використаних джерел:

1. Cleary Gottlieb. New Ukrainian Debt Restructuring Law: Upgrading the Parties' Pre-Insolvency Toolkits. *Emerging Markets Restructuring Journal*. 2016. №2. С. 33–45. URL: <https://www.clearygottlieb.com/-/media/organize-archive/cgsh/files/emerging-markets-restructuring-journal/emrj-issue-2-fall-2016/03-new-ukrainian-debt-restructuring-law-upgrading-the-parties-preinsolvency-toolkits.pdf> (дата звернення: 20.09.2025).
2. CMS Law. Restructuring and insolvency law in Ukraine: веб-сайт. URL: <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-to-restructuring-and-insolvency-law/ukraine> (дата звернення: 21.09.2025).
3. European Bank for Reconstruction and Development. Business Reorganisation Assessment: Ukraine Country Profile: веб-сайт. URL: <https://ebrd-restructuring.com/storage/uploads/documents/13472%20EBRD%20%28Ukraine%20Country%20Profile%20ARTWORK%29.pdf> (дата звернення: 21.09.2025).
4. IdeaBank. Реструктуризація кредиту: що це таке та які особливості має ця опція: веб-сайт. URL: <https://ideabank.ua/uk/experts/restrukturyzatsiya-kredytu-shcho-tse-take-ta-yaki-osoblyvosti-maye-tsya-optsiya> (дата звернення: 21.09.2025).
5. Kuznetsova A., Azarenkova G., Olefir I. Implementation of the “bail-in” mechanism in the banking system of Ukraine. *Banks and Bank Systems*. 2017. Вип. 12. № 3. С. 98–107. URL: https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/9274/BBS_2017_03cont_Kuznetsova.pdf (дата звернення: 21.09.2025).
6. Minfin. Застосування механізму реструктуризації боргів є складовою кредитної стратегії банків в умовах війни – експертка: веб-сайт. URL: <https://surl.li/tpuvqv> (дата звернення: 21.09.2025).
7. Prihodko & Partners. Реструктуризація боргу за кредитним договором: веб-сайт. URL: <https://prihodko.com.ua/poslugy/bankrutstvo/restrukturyzacziya-borgu-za-kredytnym-dogovorom/> (дата звернення: 21.09.2025).
8. Prihodko & Partners. Реструктуризація кредиту під час воєнного стану: веб-сайт. URL: <https://prihodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/restrukturyzacziya-kredytu-pid-chas-voennogo-stanu/> (дата звернення: 21.09.2025).
9. Кодекс України з процедур банкрутства : Закон України від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII. Дата оновлення: 28.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення: 20.09.2025).
10. Косова Т. Д., Стременовський Б. А., Єгоров С. О. Управління фінансами суб'єктів господарювання на основі реструктуризації. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2023. Вип. 3. С. 110–116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2023_3_17 (дата звернення: 21.09.2025).
11. Крахмальова Н. А., Пузирьова П. В. Фінансова реструктуризація підприємств як фактор зміцнення їхнього фінансового потенціалу. *Фінанси, ринок та управління підприємствами*. 2020. № 2. С. 51–58. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15617/3/frvu_2020_2_Puzyrova_pp_051-058.pdf (дата звернення: 21.09.2025).
12. Новікова О. П., Купріянова А. О. Реструктуризація боргу та кредитних зобов'язань під час кризи. *ЛОГОС* : матеріали міжнар. конф., м. Цюрих, Швейцарія, 13 груд. 2024 р. С. 42–50.
13. Про фінансову реструктуризацію : Закон України від 14 червня 2019 р. № 1414-IX. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text> (дата звернення: 20.09.2025).

14. Санін Р., Черняк В. Деякі аспекти фінансового оздоровлення слабких банків. *Дослідження та інновації*. 2024. Том 1. № 3 (3). С. 28–35. URL: <https://rni.com.ua/index.php/ri/article/view/30> (дата звернення: 20.09.2025).
15. Юридична газета – всеукраїнське професійне юридичне видання. Особливості вирішення питань кредитної заборгованості під час війни : веб-сайт. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/bankivske-ta-finansove-pravo/osoblivosti-virishennya-pitan-kreditnoyi-zaborgovanosti-pid-chas-viyni.html> (дата звернення: 21.09.2025).

References:

1. Cleary Gottlieb (2016) New Ukrainian Debt Restructuring Law: Upgrading the Parties' Pre-Insolvency Toolkits. *Emerging Markets Restructuring Journal*, no. 2, p. 33–45. Available at: <https://www.clearygottlieb.com/-/media/organize-archive/cgsh/files/emerging-markets-restructuring-journal/emrj-issue-2-fall-2016/03-new-ukrainian-debt-restructuring-law-upgrading-the-parties-preinsolvency-toolkits.pdf>
2. CMS Law. Restructuring and insolvency law in Ukraine: veb-sait. Available at: <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-to-restructuring-and-insolvency-law/ukraine>
3. European Bank for Reconstruction and Development. Business Reorganisation Assessment: Ukraine Country Profile: veb-sait. Available at: <https://ebrd-restructuring.com/storage/uploads/documents/13472%20EBRD%20%28Ukraine%20Country%20Profile%20ARTWORK%29.pdf>
4. IdeaBank. Restrukturyzatsiia kredytu: shcho tse take ta yaki osoblyvosti maie tsia opsiia [Credit restructuring: what is it and what are the features of this option]: veb-sait. Available at: <https://ideabank.ua/uk/experts/restrukturyzatsiia-kredytu-shcho-tse-take-ta-yaki-osoblyvosti-maye-tsia-opsiya> (in Ukrainian)
5. Kuznetsova A., Azarenkova G., Olefir I. (2017) Implementation of the “bail-in” mechanism in the banking system of Ukraine. *Banks and Bank Systems*, vol. 12, no. 3, p. 98–107. Available at: https://www.businessperspectives.org/images/pdf/applications/publishing/templates/article/assets/9274/BBS_2017_03cont_Kuznetsova.pdf
6. Minfin. Zastosuvannia mekhanizmu restrukturyzatsii borhiv ye skladovoiu kredytnoi stratehii bankiv v umovakh viiny – ekspertka [The application of the debt restructuring mechanism is a component of the credit strategy of banks in wartime conditions – expert] : veb-sait. Available at: <https://surl.li/tpyvqv> (in Ukrainian)
7. Prikhodko & Partners. Restrukturyzatsiia borhu za kredytnym dohovorem [Debt restructuring under the credit agreement]: veb-sait. Available at: <https://prikhodko.com.ua/posluga/bankrutstvo/restrukturyzatsiia-borhu-za-kredytnym-dohovorem/> (in Ukrainian)
8. Prikhodko & Partners. Restrukturyzatsiia kredytu pid chas voiennoho stanu [Credit restructuring during martial law]: veb-sait. Available at: <https://prikhodko.com.ua/my-i-zmi/my-i-zmi/stattya/restrukturyzatsiia-kredytu-pid-chas-voyennogo-stanu/> (in Ukrainian)
9. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva : Zakon Ukrainy vid 18 zhovtnia 2018 r. № 2597-VIII [Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures: Law of Ukraine of October 18, 2018 No. 2597-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (in Ukrainian)
10. Kosova T. D., Stremenovskyi B. A., Yehorov S. O. (2023) Upravlinnia finansamy subiektiv hospodariuvannia na osnovi restrukturyzatsii [Restructuring-based financial management of entities]. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of the systemic approach in the economy*, vol. 3, p. 110–116. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2023_3_17 (in Ukrainian)
11. Krakhmalova N. A., Puzyrova P. V. (2020) Finansova restrukturyzatsiia pidpriemstv yak faktor zmitsnennia yikhnoho finansovoho potentsialu. [Financial restructuring of enterprises as a factor in strengthening their financial potential]. *Finansy, rynek ta upravlinnia pidpriemstvamy – Finance, market and enterprise management*, no. 2, p. 51–58. Available at: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/15617/3/frvu_2020_2_Puzyrova_pp_051-058.pdf (in Ukrainian)
12. Novikova O. P., Kupriianova A. O. (2024) Restrukturyzatsiia borhu ta kredytnykh zoboviazan pid chas kryzy [Debt and credit restructuring in times of crisis]. *LOHOS : materialy mizhnar. konf.* (Switzerland, Zurich, December 13, 2024), p. 42–50. (in Ukrainian)
13. Pro finansovu restrukturyzatsiiu : Zakon Ukrainy vid 14 chervnia 2019 r. № 1414-IX [On financial restructuring: Law of Ukraine of June 14, 2019 No. 1414-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text> (in Ukrainian)
14. Sanin R., Cherniak V. (2024) Deiaki aspekty finansovoho ozdovrovlennia slabkykh bankiv [Some aspects of financial recovery of weak banks]. *Doslidzhennia ta innovatsii – Research & Innovation*, tom 1, no. 3 (3), p. 28–35. Available at: <https://rni.com.ua/index.php/ri/article/view/30> (in Ukrainian)
15. Yurydychna hazeta – vseukrainske profesiine yurydyчне vydannia. Osoblyvosti vyrishennia pytan kredytnoi zaborhovanosti pid chas viiny: veb-sait. Available at: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/bankivske-ta-finansove-pravo/osoblivosti-virishennya-pitan-kreditnoyi-zaborgovanosti-pid-chas-viyni.html> (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 03.10.2025